

העם התחלה חדשה

שתי מילחמות התחילו לפני 75 שנה ולפני 50 שנה. עכשיו מתחיל משהו חדש.

בעיתון הראלד טרבינון, כמו בעיתונים אמריקאיים ותיקים רבים, מופיע מדור החזר על הכותרת, "לפני 100 שנה", "לפני 75 שנה" ו"לפני 50 שנה". מדורים אלה מעניינים במיוחד בימים אלה, מפני שהיום לפני 75 שנה היה אחד הימים הראשונים של מילחמת העולם הראשונה, והיום לפני 50 שנה היה אחד הימים האחרונים לפני מילחמת העולם השנייה.

50 שנה, כאשר היטלר איים על העיר דנציג. גם אז לא העלו מיליוני היהודים באירופה על דעתם כי בעיר קטנה ויפה זו, על חוף הים הבלטי, מתחילה התפתחות אפלה שתביא לגרול הפשעים בעת החדשה. כיום מסמלת העיר גדנסק את המהפכה האדירה, העומדת לשנות את פני העולם. התחלה בגדנסק. בגדנסק נולדה תנועת סולידריות, ששינתה במאבקה העקשני והאמיץ את פני פולין, ואת פני העולם הקר מוניסטי כולו. מברלין המיוזרחית ועד ולא דיווסטוק ושנחיי, הטביעו מאורעות פולין את חותמם על חייו של כל אדם. השבוע קמה בפולין, בדרכי שלום, הממלכה הבלתי-קומוניסטית (ולמעשה האנטי-קומוניסטית) הראשונה בעולם הקומוניסטי. זהו מאורע שאינו פחות "היסטורי" מאשר פרוץ מילחמת העולם הראשונה והשנייה.

"קח!"

תענוג מיוחד הוא לקרוא עיתון, כאשר יודעים מה קרה לאחר-מכן. הרבה מן הכתוב בעיתונים נראה כריעבד תפל ומופרך.

מילחמת העולם הראשונה. ב-17 באוגוסט, 1914 דיווח העיתון: מישרר-המילי-חמה הצרפתי דיווח על הצלחות רבות של הצבא הצרפתי, המתקדם הן באגף השמאלי, בבבלגיה, הן באגף הימני, באלזס. (בפועל היה הצבא הגרמני באותם הימים בהתקדמות מהירה, שהביאה אותו לשערי פאריס, שם נעצר רק בנס). רוסייה כמעט השלימה את הגיוס שלה, והקוזאקים צועדים אל תוך גרמניה ואוסטריה. היפאנים לא הכריזו מלחמה על גרמניה, אך שלחו לממשלה הגרמנית הודעה, מנוסחת בצורה כמעט אירונית, שבה תבעו מגרמניה לוותר על מושבותיה בסין. (יפאן הצטרפה לאחר-מכן למלחמה לצד מדינות המערב ורוסיה וכבשה את ערי-החוף שהיו בידי הגרמנים).

מילחמת העולם השנייה. ב-17 באוגוסט 1939 מסר העיתון כי גרמניה דחתה בחריפות כל רעיון של כינוס ועידה בינלאומית לדיון בגורל העיר דנציג (שהיתה אז "עיר חופשית", על-פי הסכמי-השלום). הגרמנים הודיעו כי הוועידה הבינלאומית היחידה שיבוא אליה היא ועידה שתרון במסירת העיר לירי גרמניה. "מילחמת העולם השנייה פרצה, באופן רישמי, בגלל עיר זו, הקרוייה כיום גדנסק).

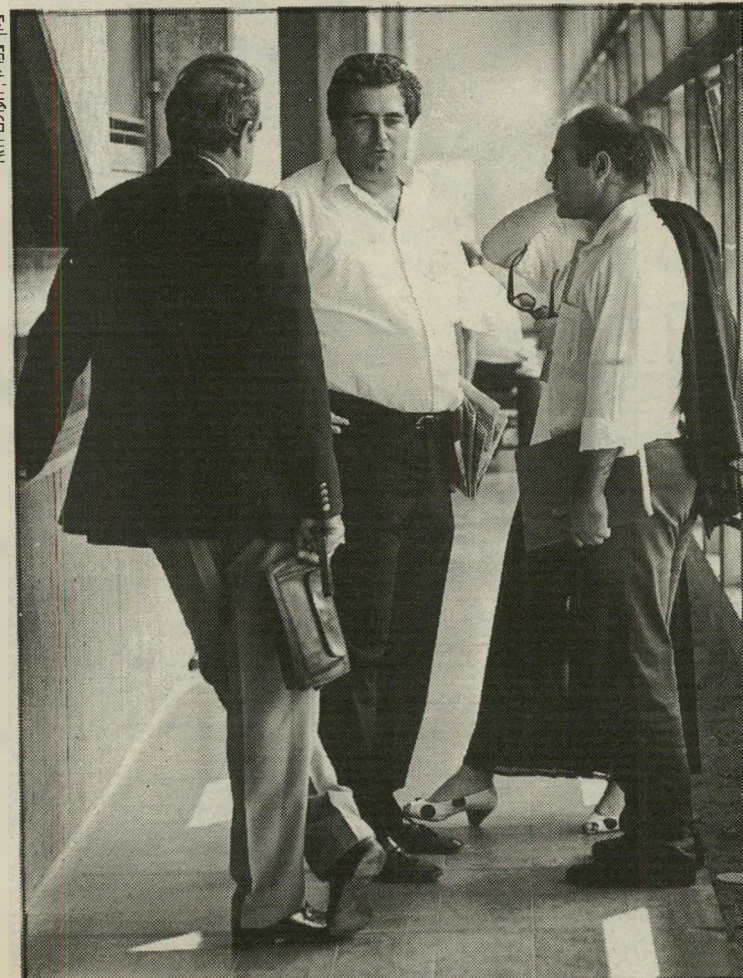
עיר קטנה ויפה. באותה העיר, גדנסק, החלה המהפכה השקטה, העומדת עתה לשנות את פני העולם.

בעיני צעיר שנוגד בארץ, מילחמת-העיר לא הראשונה ומילחמת-העולם השנייה הם היסטוריה עתיקה, שאין לו כל קשר איתה. רק השואה נוגעת לחייו — והשואה נראת כאילו היא מנותקת מאותם מאורעות לפני פים.

מי אמר למי: "אולפבית", "צ'חצ'ח"

לוי נסע לאילת השלטון המקומי משותק

שיויון שלוש והמישחק נמשך. אלי לנדאו הוכיח שוב שעליו לא עובדים. מקסים לוי יאלץ להמציא תירוץ נוסף כדי לשמור את הסמכויות אצלו. בינתיים לא עובדים

מפסיד ישראל בין לנדאו אמר לו: אתה לא תעבוד אצלי

ציון צפורה, העולם הזה